

DR EWELINA KIEŁEK-WIĘCŁAWSKA

Uniwersytet Łódzki
Wydział Zarządzania
Katedra Przedsiębiorczości i Polityki Przemysłowej
e-mail: ewelina.wieclawska@gmail.com

FINANSOWANIE INWESTYCJI TECHNOLOGICZNYCH – ANALIZA DZIAŁANIA 4.3 KREDYT TECHNOLOGICZNY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Słowa kluczowe: kredyt technologiczny, inwestycja technologiczna, innowacja, sektor MŚP

Abstrakt. Przedsiębiorstwa charakteryzujące się wysokim stopniem innowacyjności są w stanie budować gospodarkę opartą na wiedzy. Aby było to możliwe, należy zapewnić odpowiedni system finansowania, w którym znajdują się różnorodne instrumenty dostosowane do potrzeb przedsiębiorców znajdujących się na różnych etapach wdrażania nowoczesnych technologii. W artykule przedstawiono wyniki badań własnych dotyczących finansowania inwestycji technologicznych poprzez Działanie 4.3 Kredyt technologiczny dostępne w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka (POIG) w latach 2007–2013.

Financing technological investments – analysis of measure 4.3 technological credit in the Lodz voivodeship

Keywords: technological credit, technology investment, innovation, SME sector

Abstract. Based on the analysis of documents and reports of Polish institutions, the paper presents Measure 4.3 “Technological credit” IE OP 2007–2013. The aim of the paper is to present the results of studies on the implementation of Measure 4.3 IE OP in the Lodz voivodeship. Technological credit is an instrument which, through the mechanism of technological premium, reduces the risk of the project and impacts the propensity to invest in R&D. The results of the study indicate that the use of technological credit funds available in the years 2007–2013 had a positive impact on the operation of enterprises.

Wprowadzenie

W perspektywie finansowej 2007–2013 środki z funduszy unijnych były rozdysponowane poprzez system grantowy oraz instrumenty o charakterze zwrotnym

w ramach inżynierii finansowej UE (Rozporządzenie, 2006, art. 44). Jednym z takich instrumentów był kredyt technologiczny, który umożliwił realizację inwestycji technologicznych, czyli zakup nowej technologii i jej wdrożenie lub wdrożenie własnej nowej technologii i uruchomieniu na jej podstawie produkcji nowych lub zmodernizowanych wyrobów lub świadczenia nowych lub zmodernizowanych usług (Ustawa, 2008, 2011). Dotychczas udział instrumentów zwrotnych stanowił jedynie 2% pomocy unijnej. Natomiast w latach 2014–2020 szczególne znaczenie przypisuje się właśnie takim instrumentom, jak kredyty, pożyczki, poręczenia i udziały kapitałowe (Czerniak, 2013, s. 260–263). Badania pokazują zwiększone zainteresowanie takimi instrumentami wsparcia (Kalvet, Vanags, Maniokas, 2012), ponieważ jedną z głównych barier działalności innowacyjnej stanowią kwestie finansowe (Brzozowska, 2009, s. 142–143; Cosh, Cumming, Hughes, 2009; Mina, Lahr, Hughes, 2013; Kerr, Nanda, 2014; GUS, 2015, s. 120, 122; Lee, Sameen, Cowling, 2015). Instrumenty inżynierii finansowej z założenia mają służyć poprawie dostępności małych i średnich przedsiębiorstw do kapitału (IBnGR, 2010; Nicolaides, 2013). Model wsparcia wprowadzony w POIR 2014–2020, który jest kontynuacją POIG, wykorzystuje zarówno instrumenty kapitałowe, jak i dłużne, tworząc instrumenty inżynierii finansowej dostępne na różnych etapach rozwoju przedsiębiorstwa i technologii (MiiR, 2014, s. 98).

Celem artykułu jest przedstawienie wyników badań własnych dotyczących realizacji inwestycji technologicznych sfinansowanych poprzez kredyt technologiczny w województwie łódzkim w latach 2007–2013. Badaniem objęto przedsiębiorstwa, które znalazły się na liście beneficjentów Działania 4.3 Kredyt technologiczny POIG z 31 grudnia 2015 roku¹. Badanie przeprowadzono w 2016 roku na grupie 46 przedsiębiorstw². Celem badania było uzyskanie informacji o realizacji inwestycji technologicznych i ich wpływie na działalność innowacyjną badanych przedsiębiorstw.

1. Wykorzystanie środków z kredytu technologicznego w województwie łódzkim

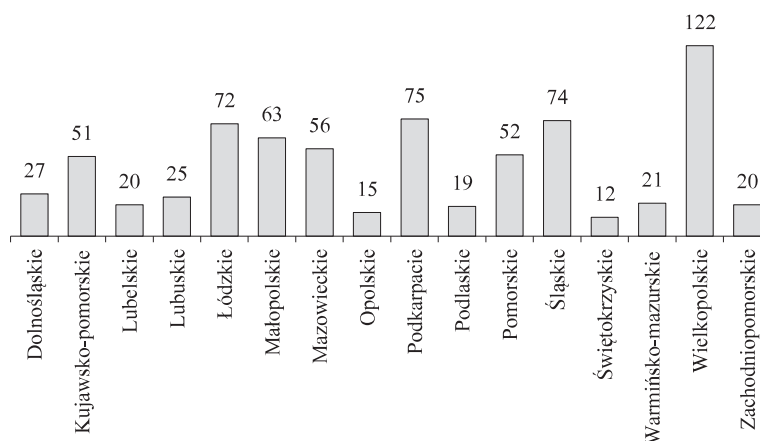
W Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013 dostępne dla przedsiębiorstw były działania zmierzające do wdrożenia i komercjalizacji nowych technologii. Działanie 4.3 Kredyt technologiczny dostępne poprzez banki

¹ Działalność gospodarcza była także zarejestrowana w województwie łódzkim.

² Za narzędzie badawcze posłużył wywiad indywidualny ustrukturyzowany. Wywiady zostały przeprowadzone w 15 przedsiębiorstwach.

komercyjne umożliwiło przedsiębiorcom realizację inwestycji technologicznej, która była częściowo sfinansowana ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej (Ustawa, 2008). Wnioski o przyznanie premii technologicznej zaczęły napływać do BGK od lipca 2009 roku. Łącznie we wszystkich naborach do BGK wpłynęło 1528 aplikacji. Od początku procesu wdrażania Działania 4.3 Kredyt technologiczny podpisano 717 umów na łączną kwotę 1872 mln złotych (Kiełek-Więclawska, 2015, s. 70). W województwie łódzkim zrealizowano 72 inwestycje technologiczne³ (rys. 1).

Rysunek 1. Rozkład terytorialny inwestycji zrealizowanych w ramach Działania 4.3 Kredyt technologiczny

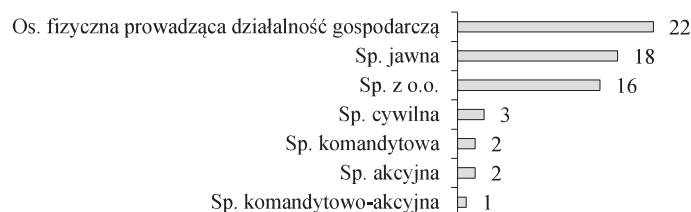
Źródło: opracowane własne na podstawie Ministerstwo Rozwoju (2016).

W województwie łódzkim⁴ wsparcie poprzez premie technologiczne otrzymały przede wszystkim małe (26 inwestycji) i średnie przedsiębiorstwa (30 inwestycji). Zaledwie osiem inwestycji technologicznych zrealizowały mikroprzedsiębiorstwa. Pod względem formy organizacyjno-prawnej były to przede wszystkim przedsiębiorstwa funkcjonujące jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółki jawne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (rys. 2). W tych formach organizacyjno-prawnych zostało zrealizowanych 56 z 64 inwestycji technologicznych.

³ Według danych dostępnych na <http://www.mapadotacji.gov.pl>, natomiast według listy beneficjentów (stan z 31.12.2015) w województwie łódzkim zrealizowano 64 inwestycje technologiczne.

⁴ Lista beneficjentów POIG (stan z 31.12.2015).

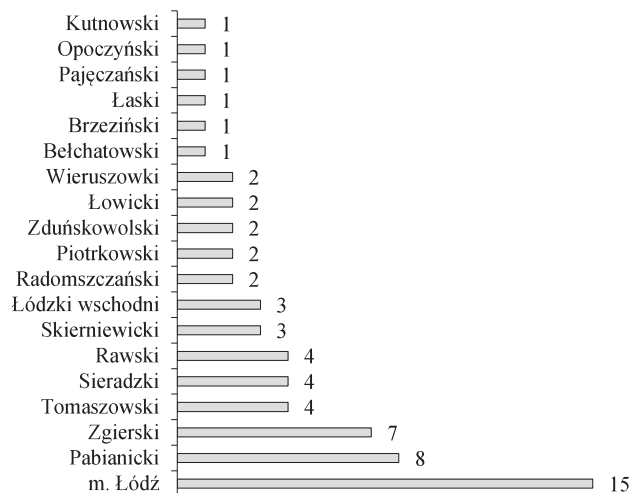
Rysunek 2. Inwestycje technologiczne zrealizowane przez przedsiębiorstwa pod względem ich formy organizacyjno-prawnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie listy beneficjentów POIG (stan z 31.12.2015).

Obszar realizacji inwestycji technologicznych dotyczył prawie całego województwa łódzkiego (rys. 3). Najwięcej wdrożeń nowych technologii poprzez Działanie 4.3 POIG było w Łodzi, powiecie pabianickim i zgierskim. Na 24 powiaty województwa łódzkiego tylko w pięciu (Skierniewice, Piotrków Trybunalski, powiat poddębicki, powiat wieluński, powiat łęczycki) nie było żadnego przedsiębiorstwa korzystającego z tego działania.

Rysunek 3. Obszar terytorialny realizacji inwestycji technologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie listy beneficjentów POIG (stan z 31.12.2015).

Wartość ogółem realizowanych inwestycji w większości (30 inwestycji) znalazła się w przedziale 3–6 mln złotych. Inwestycji większych niż 6 mln złotych było 17.

Taką samą ilość stanowiły inwestycje mniejsze niż 3 mln złotych. Wartość dofinansowania z Unii Europejskiej w 21 inwestycjach wyniosła 3–3,5 mln złotych, 18 inwestycji zostało wspartych na poziomie 2–3 mln złotych. Premia technologiczna w 25 inwestycjach była mniejsza niż 2 mln złotych.

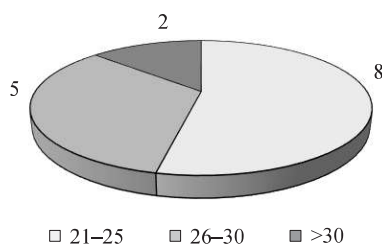
W odniesieniu do realizacji Działania 4.3 POIG do całości kraju kluczowymi beneficjentami byli średni i mali przedsiębiorcy, na których przypadło odpowiednio 60% i 31,2% podpisanych umów kredytowych. Średnia wartość projektu wyniosła 4,86 mln złotych. Z rozkładu regionalnego wynika, że najwięcej projektów było zlokalizowanych w województwie wielkopolskim, śląskim oraz łódzkim. Na te trzy regiony łącznie przypadło 42,8% projektów. Analiza wieku przedsiębiorstw wskazuje, że z kredytu technologicznego korzystały przedsiębiorstwa działające na rynku od wielu lat. Średnia wieku dla 95 losowo wybranych przedsiębiorstw (spośród 166 beneficjentów) wyniosła czternaście lat (mediana – 16 lat); najkrótszy okres działalności rynkowej beneficjenta to dwa lata (MRR, 2013, s. 33–34).

2. Działanie 4.3 Kredyt technologiczny w województwie łódzkim – wyniki badań

2.1. Opis badanej zbiorowości

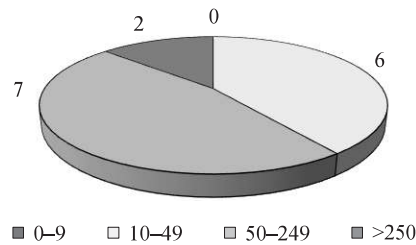
Przedsiębiorstwa poddane analizie charakteryzują się doświadczeniem rynkowym większym niż dwadzieścia lat (rys. 4). Najstarsze przedsiębiorstwo powstało w 1950 roku, natomiast najmłodsze w 1995 roku. Wśród badanych beneficjentów Działania 4.3 POIG w województwie łódzkim dominują średnie przedsiębiorstwa, nie ma mikroprzedsiębiorstw (rys. 5). Od momentu pozyskania dofinansowania w formie premii technologicznej dwa przedsiębiorstwa w wyniku zwiększonego zatrudnienia znalazły się w gronie dużych przedsiębiorstw.

Rysunek 4. Wiek przedsiębiorstw

Źródło: badania własne.

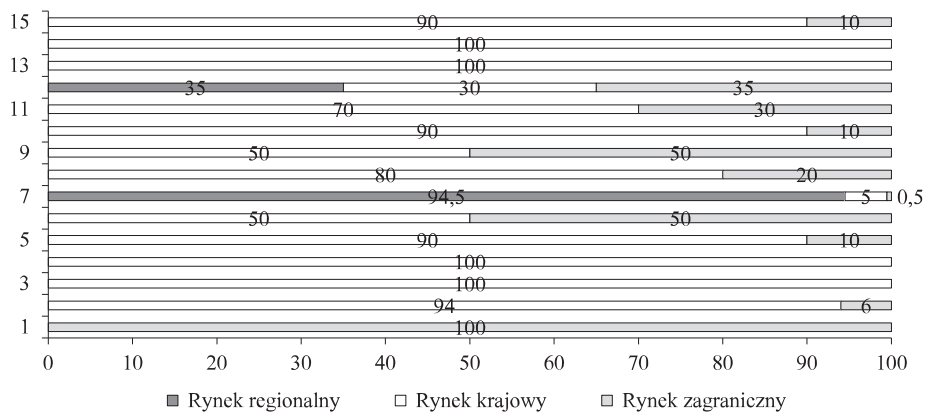
Rysunek 5. Wielkość zatrudnienia w przedsiębiorstwach na koniec 2015 roku

Źródło: badania własne.

Beneficjenci pod względem struktury organizacyjno-prawnej to przede wszystkim przedsiębiorstwa osoby fizycznej (7 wskazań). Ponadto są spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (4 wskazania), spółki jawne (2 wskazania), spółka akcyjna oraz spółka cywilna. Przychody ze sprzedaży w badanych przedsiębiorstwach osiągnęte są głównie na rynku krajowym (9 wskazań) (rys. 6). Wartość procentowa przychodów na tym rynku w tych przedsiębiorstwach kształtuje się na poziomie 80–100%.

Rysunek 6. Przychody osiągnęte przez przedsiębiorstwa w 2015 roku na poszczególnych rynkach (%)

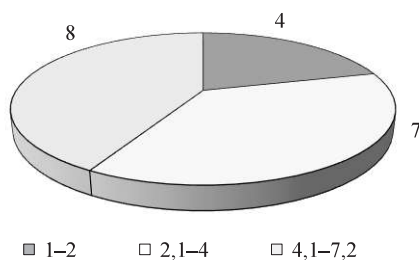

Źródło: badania własne.

2.2. Realizacja inwestycji technologicznych w województwie łódzkim

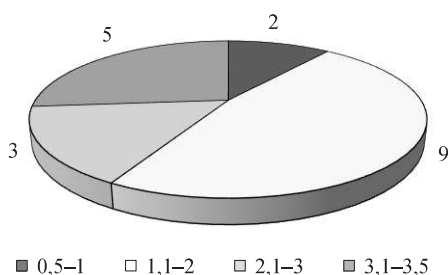
Przygotowując wnioski w ramach Działania 4.3 POIG, przedsiębiorstwa korzystały z pomocy firm doradczych w zakresie pozyskania i rozliczania środków. Wśród badanych przedsiębiorstw tylko jedno we własnym zakresie napisało i rozliczyło wniosek, natomiast 14 przedsiębiorstw zleciło napisanie wniosków o dofinansowanie, w tym 12 skorzystało z tej samej firmy doradczej. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu zrealizowały 19 inwestycji technologicznych. W czterech przedsiębiorstwach były realizowane po dwie inwestycje technologiczne. Wszystkie inwestycje były realizowane po 2011 roku, dlatego zostały objęte nowymi przepisami wprowadzonymi ustawą z 3 lutego 2011 roku (Ustawa, 2011). W większości zrealizowane projekty mieszczą się w przedziale 2–7 mln złotych (15 inwestycji) (rys. 7 i 8). Natomiast wartość otrzymanego dofinansowania unijnego znalazła się głównie w przedziale 1–3 mln złotych (12 inwestycji).

Rysunek 7. Wartość zrealizowanych projektów (mln zł)

Źródło: badania własne.

Rysunek 8. Wartość dofinansowania z UE (mln zł)

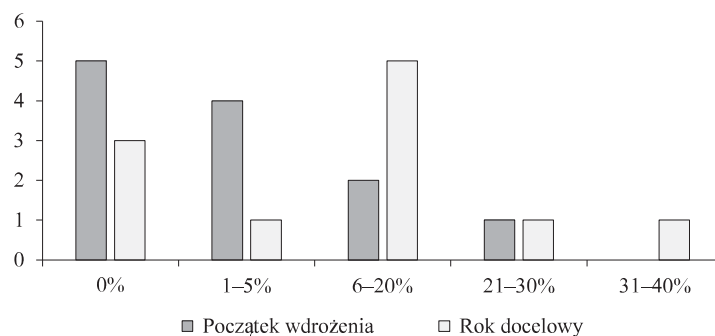

Źródło: badania własne.

Średnia wartość dofinansowania z Unii Europejskiej wyniosła 2 103 835,14 złotych, natomiast mediana to 1 983 920,4 złotych.

Wiedzę o kredycie technologicznym przedsiębiorstwa pozyskały poprzez realizację innych projektów inwestycyjnych (4 wskazania) oraz od innych przedsiębiorców (4 wskazania). Ponadto uzyskiwano informacje w bankach komercyjnych (3 wskazania), jak również podejmując poszukiwania dostępnych jeszcze możliwości uzyskania dofinansowania (2 wskazania). W latach 2011–2013 nie było już dostępnych wielu programów. Profil działalności przedsiębiorstw był zróżnicowany. Według PKD można je przydzielić do trzech sekcji: C, F, i G. W wyniku realizacji inwestycji technologicznych powstały nowe produkty, usługi oraz nowe rozwiązania procesowe. Wdrożono m.in. system zarządzania magazynem, technologię głębokiego wiercenia, technologię bezwykopowego czyszczenia, montażu i wypełniania rurociągów, technologię barwienia wyrobów pończosznicych (farbowanie z nanosrebrem) oraz technologię produkcji ekologicznych opakowań wytwarzanych metodą ultradźwiękową. Efektem realizacji tych inwestycji technologicznych są przychody ze sprzedaży będące wynikiem wdrożenia nowych produktów i usług (rys. 9). W pięciu inwestycjach docelowo uzyskano przychody ze sprzedaży na poziomie 6–20% w całości sprzedaży. Poziom 21–30% oraz 31–40% uzyskano łącznie w dwóch inwestycjach. Z trzech inwestycji nie uzyskano żadnych przychodów ze sprzedaży, ponieważ wdrożono różnego rodzaju procesy mające na celu usprawnienie funkcjonowania przedsiębiorstw, zmierzające do oszczędności czasu i kosztów produkcji. Było to możliwe dzięki zmianom wprowadzonym w 2011 roku, gdyż wcześniej warunkiem uzyskania premii technologicznej były przychody ze sprzedaży powstałe w wyniku realizacji inwestycji technologicznej (Kiełek-Więcławska,

Rysunek 9. Sprzedaż powstała w wyniku realizacji inwestycji technologicznej w całości sprzedaży osiągananej przez przedsiębiorstwo

Źródło: badania własne.

Stawasz, 2015, s. 57). Efekty realizacji inwestycji technologicznych w przedsiębiorstwach są różne w zależności od zastosowanej technologii i branży, w której przedsiębiorca prowadzi działalność (Kiełek, 2013, s. 259).

Realizacja inwestycji technologicznej będąca wynikiem kredytu technologicznego wpłynęła na wskaźniki ekonomiczne przedsiębiorstw (tab. 1). Docelowo w siedmiu przedsiębiorstwach uzyskano wzrost zysku netto, a w ośmiu wzrost obrotów. W trzynastu przedsiębiorstwach docelowo wzrosło zatrudnienie. Średnio powstało osiem nowych miejsc pracy. Wprowadzono także na rynek nowe produkty i usługi. W 2014 roku w badanych przedsiębiorstwach wprowadzono średnio cztery nowe produkty/usługi. Przedsiębiorcy podkreślają, że w analizowanym okresie najważniejsze dla nich były nadal inwestycje w środki trwałe, czyli zakupy najnowocześniejszych maszyn oraz budowa/rozbudowa hal produkcyjnych. Część tych inwestycji rozpoczęto ze środków unijnych dostępnych w latach 2004–2006, a następnie kontynuowane w kolejnej perspektywie finansowej. Pojawiła się działalność oparta na nowych technologiach, ponieważ takie były wymogi dotyczące uzyskania unijnego wsparcia. Tylko dwa przedsiębiorstwa w momencie uruchamiania działalności

Tabela 1. Obroty, zysk netto oraz nowe miejsca pracy w wyniku realizacji inwestycji technologicznej

Lp.	Początek wdrożenia		Rok docelowy		Liczba nowych miejsc pracy – rok docelowy	Liczba nowych produktów/usług – 2014 rok
	obroty	zysk netto	obroty	zysk netto		
1	x	12	x	20	8,0	20,0
2	x	0	20,0	1,0	20,0	2,0
3	8,0	x	60,0	x	5,0	1,0
4	x	x	x	x	4,0	0
5	x	x	x	5,0	x	1,0
6	10,0	0	20,0	0	0	1,0
7	0	0	0	0	1,0	0
8	5,0	10	10,0	15,0	20,0	0
9	10,8	2	11,2	7,0	3,0	3,0
10	0	0	0	0	1,0	3,0
11	x	x	x	5,0	20,0	10,0
12	2	2	3,0	3,0	30,0	13,0
13	10,0	0	20,0	0	2,0	x
14	10,0	0	20,0	0	2,0	x
15	0	0	0	0	5,0	1,0

x – brak danych.

Źródło: badania własne.

planowały innowacje jako ważne źródło przychodów przedsiębiorstwa. W strukturze nakładów na innowacje dominują nakłady inwestycyjne, zakup gotowej technologii i oprogramowania. Wynikiem realizacji inwestycji technologicznej zwiększyła się aktywność innowacyjna przedsiębiorstw, ale przede wszystkim umocniły one swoją pozycję konkurencyjną. Wskazują na to wyniki w zakresie najważniejszych parametrów ekonomicznych.

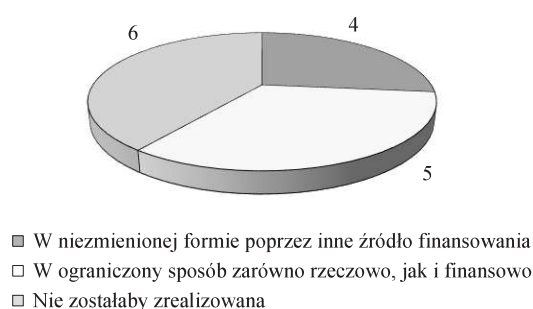
Finansowanie inwestycji technologicznej poprzez kredyt technologiczny wiązało się z ważnym dokumentem – opinią o nowości technologii, bez której nie uzyskano premii technologicznej. W czterech analizowanych przedsiębiorstwach wymóg ten zainicjował współpracę z jednostkami B+R. Pozostałe podjęły współpracę opartą na analizach wykonywanych do poszczególnych projektów (6 wskazań). Natomiast stała współpraca prowadzona była w pięciu przedsiębiorstwach. Przedsiębiorstwa, które nie nawiązały takiej współpracy, wskazały na wcześniejszy brak tej potrzeby. Zakres współpracy z powyższymi podmiotami badawczymi dotyczył przygotowania opinii o nowości technologii, przygotowanie dla przedsiębiorstw analiz, ekspertyz oraz opracowanie nowych rozwiązań technologicznych. Opinie o nowości technologii były sporządzane przez Politechnikę Łódzką, Instytut Włókiennictwa w Łodzi, Naczelną Organizację Techniczną (NOT), Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich – Oddział w Łodzi (SIMP) oraz Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Własną działalność badawczo-rozwojową prowadziło czterech przedsiębiorców, którzy korzystali z usług zewnętrznych podmiotów B+R tylko w zakresie wydawanych przez nich opinii i ekspertyz.

Wprowadzone w poszczególnych latach zmiany w Działaniu 4.3 Kredyt technologiczny dotyczące procedur i dokumentacji ograniczyły w dużym stopniu problemy, z którymi musieli się zmierzyć przedsiębiorcy od początku funkcjonowania tego działania (Kiełek, 2013, s. 256; MRR, 2013 s. 62). Brak jakichkolwiek problemów wskazało 13 z 15 badanych przedsiębiorstw. Premia technologiczna pozwoliła na realizację inwestycji technologicznej bez zmian rzeczowych i finansowych u pięciu przedsiębiorców (rys. 10). Natomiast bez tego wsparcia w czterech przypadkach inwestycja w ogóle nie zostałaby zrealizowana. Jak pokazują wcześniejsze badania (Kiełek, 2013, s. 249), wsparcie w postaci premii technologicznej w dużym stopniu ułatwiło zakup nowej technologii, jej wdrożenie oraz uruchomienie na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych produktów, usług i procesów.

W latach 2011–2013 w Polsce publiczne wsparcie finansowe na działalność innowacyjną otrzymało 25,1% aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych (wobec 25,9% w latach 2010–2012) oraz 22,9% – usługowych (odpowiednio 18,7%) (GUS, 2014, s. 83). Analizowane przedsiębiorstwa z województwa łódzkiego poza kredytem technologicznym wykorzystywały również inne środki unijne mające

na celu wsparcie działalności przedsiębiorstw, szczególnie tej opartej na nowych technologiach. Tylko w dwóch przedsiębiorstwach środki z premii technologicznej były jedynymi środkami unijnymi. W pozostałych przedsiębiorstwach wykorzystano dostępne programy, począwszy od 2004 roku, i to zarówno programy regionalne, jak i krajowe (tab. 2). Poprzez środki unijne efektywnie wdrożono nowe technologie oraz zakupiono nowoczesne maszyny i urządzenia.

Rysunek 10. Realizacja inwestycji bez wsparcia w formie kredytu technologicznego

Źródło: badania własne.

Tabela 2. Wykorzystane przez przedsiębiorstwa środki unijne dostępne w latach 2004–2020

2004–2006	2007–2013	2014–2020
SPO WKP 2.3 (6 przedsiębiorstw)	RPO WŁ 3.2 (8 przedsiębiorstw)	POIR 3.2.2 (4 przedsiębiorstwa)
SPO WKP 2.2 (1 przedsiębiorstwo)	PRO WŁ 3.3 (2 przedsiębiorstwa)	
	RPO WŁ 4.3 (1 przedsiębiorstwo)	
	POIG 4.2 (3 przedsiębiorstwa)	
	POIG 5.4.1 (1 przedsiębiorstwo)	
	POIG 8.2 (1 przedsiębiorstwo)	
	POIG 8.1.1 (1 przedsiębiorstwo)	

Źródło: badania własne.

W latach 2004–2006 wśród badanych przedsiębiorstw dominował SPO WKP, który był kluczowym instrumentem wsparcia procesów modernizacji przedsiębiorstw. Były to przede wszystkim zakupy najnowocześniejszych maszyn i urządzeń. Realizowane projekty i uzyskane wsparcie doradcze lub inwestycyjne SPO WKP wpisywało się w konkretne trajektorie rozwoju poszczególnych przedsiębiorstw. Zasadniczo większość beneficjentów po zakończeniu projektów zwiększyła

nominalnie wartości podstawowych parametrów ekonomicznych, choć zmiany te niejednokrotnie wykazywały znaczne zróżnicowanie (Pokorski, 2010, s. 14).

W latach 2007–2013 wśród badanych przedsiębiorstw dominował RPO WŁ z Działaniem 3.2, którego celem było m.in. wspieranie inwestycji modernizacyjnych i rozwojowych w przedsiębiorstwach. Dużą rolę w planowaniu rozwoju przedsiębiorstwa odgrywało podejście innowacyjne do inwestycji. Natomiast Działanie 3.3 w RPO WŁ dotyczyło wspierania działalności B+R w przedsiębiorstwach dla podniesienia ich konkurencyjności oraz wzmocnienia ich potencjału innowacyjnego na rynku. Poprzez POIG nastąpiło wsparcie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej, wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B czy stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego. Większość przedsiębiorstw przystępujących do Programu była innowacyjna (w różnym wymiarze), a Program oddziaływał przede wszystkim na podniesienie intensywności i jakości procesów innowacyjnych wspartych przedsiębiorstw (Pokorski, 2015).

3. Kontynuacja kredytu technologicznego w latach 2014–2020

W nowej perspektywie finansowej na lata 2014–2020 Działanie 4.3 Kredyt technologiczny został zastąpiony „Kredytem na innowacje technologiczne” jako Poddziałanie 3.2.2 w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój (POIR). Instrument ten w nowej odsłonie wprowadza wiele zmian korzystnych dla beneficjenta. Konstrukcja samego instrumentu nie uległa zmianie. Jest to nadal kredyt inwestycyjny udzielany przez bank komercyjny na inwestycję technologiczną, częściowo spłacany ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej. Ważną zmianą jest wysokość premii technologicznej, którą zwiększono z 4 do 6 mln złotych. Ponadto przedsiębiorca nie musi przedstawiać opinii o nowości technologii. Przy obecnych zasadach kwestią nowości technologii zajmuje się panel ekspertów w BGK (Kiełek-Więcławska, 2016, s. 180). Zainteresowanie tym działaniem w pierwszym konkursie⁵ było ogromne – 494 przedsiębiorstwa złożyły wniosek o dofinansowanie, a wartość wnioskowanych dotacji pięciokrotnie przekroczyła dostępną pulę środków i wyniosła 1,7 mld złotych (BGK, 2016). Mimo dużego zainteresowania tylko w pięciu analizowanych przedsiębiorstwach dysponowano wiedzą na temat kontynuacji kredytu technologicznego. Pozostali przedsiębiorcy w dużym stopniu oczekiwali wiedzy w tym zakresie od wybranej firmy doradczej. Z tych

⁵ W terminie grudzień 2015 – styczeń 2016.

pięciu przedsiębiorców czterech złożyło wnioski i otrzymało kredyt na innowacje technologiczne już w pierwszym konkursie, który zakończył się w styczniu 2016 roku.

Przedsiębiorcy korzystający z różnego dostępnego wsparcia publicznego mają także swoje uwagi i oczekiwania. Pożądane rodzaje wsparcia publicznego dla planowanego rozwoju innowacyjnego to przede wszystkim preferencyjne kredyty i pożyczki, dopłaty (subwencje) dotyczące promocji i innowacji przedsiębiorstwa oraz programy pomocowe UE. Zadania dla polityki innowacyjnej dotyczą kwestii związanych z zachętami finansowymi do prowadzenia badań na rzecz MŚP, refundacją kosztów wdrożeniowych w MŚP, rozwinięciem rynku kapitałowego finansującego wdrożenia nowych technologii oraz ochroną własności intelektualnej⁶. Zatem instrumenty polityki innowacyjnej powinny być tak dostosowane i zaprojektowane, aby odpowiadały na zidentyfikowane problemy (Borras, Edquist, 2013; Kerr, Nanda, 2014).

Podsumowanie

Kredyt technologiczny to instrument, który poprzez mechanizm premii technologicznej zmniejsza ryzyko projektu i oddziałuje na skłonność do inwestowania w prace B+R. Jak pokazują badania (Kiełek, 2013; MRR, 2013), taka forma wsparcia stanowi sprawdzony i bardzo efektywny mechanizm udzielania środków publicznych na innowacyjne projekty. Świadczy o tym także kontynuacja kredytu technologicznego w nowej perspektywie na lata 2014–2020. Wyniki badań wskazują, że zrealizowane inwestycje technologiczne sfinansowane z kredytu technologicznego dostępnego w latach 2008–2013 pozytywnie wpłynęły na funkcjonowanie przedsiębiorstw w trzech głównych obszarach: produktowo-technicznym (powstały nowe produkty/usługi/procesy oraz nowa technologia), rynkowym (poprzez przychody ze sprzedaży nowych produktów/usług) i ekonomiczno-finansowym (Kiełek, 2013, s. 259). Zrealizowane projekty przyczyniły się do znacznego rozwoju innowacyjnego badanych przedsiębiorstw. W przedsiębiorstwach, w których inwestycja technologiczna została zrealizowana, widoczna jest docelowa poprawa lub utrzymanie określonych parametrów ekonomicznych oraz znaczący wzrost zatrudnienia. Wsparcie premią

⁶ System ochrony praw własności intelektualnej jest ważnym czynnikiem, silnie wpływającym na innowacyjność gospodarek. Niewłaściwie skonstruowany może jednak hamować innowacyjność, zamiast do niej zachęcać. Zob. Czerniak (2013), s. 75.

technologiczną stanowiło odpowiedź na brak kapitału na wdrażanie nowych technologii w przedsiębiorstwach z sektora MŚP.

Literatura

- BGK (2016). *Aktualności kredytu na innowacje technologiczne*. Pobrano z: <https://www.bgk.pl/przedsiębiorstwa/kredyt-na-innowacje-technologiczne/aktualnosci/single/prawie-500-firm-stara-sie-w-bgk-o-dotacje-na-innowacje-technologiczne-1715> (21.02.2016).
- Borras, S., Edquist, Ch. (2013). The choice of innovation policy instruments. *Technological Forecasting & Social Change*, 80, 1513–1522.
- Brzozowska, K. (2009). Wsparcie kapitałowe przedsięwzięć innowacyjnych w Polsce. W: B. Filipiak, B. Mikołajczyk (red.), *Rynki finansowe w rozwoju podmiotów gospodarczych* (s. 141–158). Warszawa: Difin.
- Cosh, A., Cumming, D., Hughes, A. (2009). Outside Entrepreneurial Capital. *Economic Journal*, 119 (540), 1494–1533.
- Czerniak, J. (2013). *Polityka innowacyjna w Polsce. Analiza i proponowane kierunki zmian*. Warszawa: Difin.
- GUS (2014). *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2011–2013*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
- GUS (2015). *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2012–2014*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
- IBnGR (2010). *Mechanizmy inżynierii finansowej w podnoszeniu efektywności absorpcji środków UE i ich znaczenie w polityce spójności po 2013 roku*. Gdańsk: Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.
- Kalvet, T., Vanags, J., Maniokas, K. (2012). Financial Engineering Instruments. The Way Forward for Cohesion Policy Support? Recent Experience from The Baltic States. *Baltic Journal of Economics*, 1 (12), 5–22.
- Kerr, W.R., Nanda, R. (2014). *Financing Innovation*. Working paper. Harvard Business School.
- Kiełek, E. (2013). *Kredyt technologiczny jako instrument zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw z sektora MŚP* [praca doktorska]. Uniwersytet Łódzki. Łódź.
- Kiełek-Więcławska, E. (2015). Rozwój innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie środków unijnych dostępnych w latach 2007–2013. W: P.A. Nowak (red.), *Innowacje 2015. Rozwój społeczeństwa informacyjnego w nowej perspektywie finansowej* (s. 59–73). Łódź: Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.
- Kiełek-Więcławska, E. (2016). Support for the SME sector in the framework of the Smart Growth Operational Programme for the years 2014–2020. W: *Proceedings of the 1st International Conference Contemporary Issues In Theory and Practice of Management. CITPM 2016* (s. 176–182). Częstochowa: Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

- Kielek-Więclawska, E., Stawasz, E. (2015). Support for Innovativeness of Enterprises in the SME Sector in Poland through Technological Credit. W: A.S. Gubik, K. Wach (red.), *Institutional Aspects of Entrepreneurship* (s. 53–64). Miskolc: University of Miskolc.
- Lee, N., Sameen, H., Cowling, M. (2015). Access to finance for innovative SMEs since the financial crisis. *Research Policy*, 44, 370–380.
- Nicolaides, P. (2013). Financial Engineering Instruments and their Assessment Under EU State Aid Rules. *Bruges European Economic Policy Briefings*, 26, 1–51.
- MiIR (2014). *Ocena ex ante instrumentów finansowych w ramach POIR. Raport końcowy*. Warszawa: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
- Mina, A., Lahr, H., Hughes, A. (2013). The demand and supply of external finance for innovative firms. *Industrial and Corporate Change*, 4 (22), 869–901.
- Ministerstwo Rozwoju (2016). Mapa Dotacji Unii Europejskiej. Pobrano z: <http://www.mapadotacji.gov.pl> (15.08.2016).
- MRR (2013). *Ocena realizacji instrumentów inżynierii finansowej w ramach NSRO 2007–2013*. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Pokorski, J. (2010). *Ocena instrumentów wsparcia bezpośredniego przedsiębiorstw. Podsumowanie wyników ewaluacji wybranych działań SPO WKP*. Warszawa: PARP.
- Pokorski, J. (2015). Budowanie potencjału innowacyjnego firm w Polsce – wyniki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. W: P. Zadura-Lichota (red.), *Innowacyjna przedsiębiorczość w Polsce. Odkryty i ukryty potencjał polskiej innowacyjności* (s. 73–88). Warszawa: PARP.
- Rozporządzenie (2006). Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, art. 44, z dnia 11 lipca 2006 r., ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999).
- Ustawa (2008). Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Dz.U. 2008, nr 116, poz. 730; Dz.U. 2010, nr 75, poz. 473 i nr 96, poz. 620.
- Ustawa (2011). Ustawa z dnia 3 lutego 2011 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej Dz.U. 2011, nr 85, poz. 457.

Cytowanie

- Kielek-Więclawska, E. (2017). Finansowanie inwestycji technologicznych – analiza Działania 4.3 Kredyt technologiczny w województwie łódzkim. *Europa Regionum*, 2 (XXXI), 153–167. DOI: 10.18276/er.2017.31-11.